

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania B. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.
o emeryturę pomostową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 kwietnia 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 3 lutego 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca B. S. domagał się przyznania prawa do emerytury pomostowej. Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 6 lutego 2014 r. odmówił przyznania świadczenia. Odwołanie wnioskodawcy zostało wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 2 grudnia 2014 r. oddalone. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, iż istota sporu sprowadza się do ustalenia, czy wnioskodawca, spełnia wszystkie przesłanki do uzyskania emerytury pomostowej, w szczególności, czy legitymuje się 25-letnim ogólnym stażem pracy, tj. czy możliwe jest zaliczenie do tego stażu zagranicznych okresów ubezpieczenia stosownie do art. 8 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Odpowiadając na to pytanie, Sąd pierwszej instancji stwierdził, że zagraniczne okresy ubezpieczenia nie podlegają uwzględnieniu w przypadku ustalania ogólnego stażu pracy, od którego zależy przyznanie prawa do emerytury pomostowej.

Skoro ubezpieczony w spornych okresach pracował u pracodawców zagranicznych i nie dokonał w tym czasie zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych na terenie Polski oraz nie uiścił składek, to nie było możliwości uwzględnienia tego okresu do stażu ubezpieczeniowego uprawniającego do emerytury pomostowej.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 3 lutego 2016 r. oddalił apelację wnioskodawcy. W jego ocenie nie znajdują zastosowania przepisy unijne rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz.UE.L 166, z 30 kwietnia 2004 r.). Sąd Okręgowy prawidłowo zatem przyjął, że emerytura pomostowa nie jest „świadczeniem z tytułu starości” określonym w art. 3 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 883/2004. Emerytura pomostowa, argumentował Sąd drugiej instancji, chociaż jest świadczeniem, które może być przyznane po osiągnięciu określonego wieku, to jednak wymaga spełnienia jeszcze kilku przesłanek określonych w art. 4 w zw. z art. 8 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. Tym co odróżnia świadczenie z tytułu starości od innych kategorii świadczeń, które również mogą być przyznane ze względu na osiągnięcie określonego wieku lub stażu pracy, jest konieczność spełnienia dodatkowych warunków lub zaistnienie określonej sytuacji. Z tego względu, zaznaczył Sąd Apelacyjny, emerytura pomostowa jest szczególnym świadczeniem, którego regulacja unormowana jest poza ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, co dodatkowo wskazuje na jej wyjątkowy charakter. Jest to bowiem świadczenie przejściowe, przyznawane wąskiej grupie ubezpieczonych, mające charakter okresowy (prawo do niej ustaje po spełnieniu przesłanek opisanych w art. 16 pkt 1 i 2 ustawy o emeryturach pomostowych, czyli po osiągnięciu kryterium wieku powszechnego lub po uzyskaniu prawa do emerytury - świadczenia na wypadek starości). Za uznaniem, że „emerytura pomostowa” jest innego rodzaju świadczeniem aniżeli świadczenia na wypadek starości, o których mowa w ustawie o emeryturach i rentach z FUS przemawia również fakt, że źródłem jej finansowania nie jest składka na ubezpieczenie emerytalne w ramach Funduszu Ubezpieczeń Społecznych lecz odrębny Fundusz Emerytur Pomostowych (art. 1 i nast.). To wszystko sprawia, iż szczególny charakter tego świadczenia nie jest objęty zakresem art. 3 ust. 1 lit. d

rozporządzenia nr 883/2004. Wobec nie zakwalifikowania emerytury pomostowej jako „świadczenia z tytułu starości”, nie znajduje zastosowania przepis art. 6 rozporządzenia nr 883/2004, umożliwiający sumowanie m.in. okresów ubezpieczenia i zatrudnienia w innym Państwie Członkowskim lub w Państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, nie należącym do Unii Europejskiej. Obliguje to zatem odwołanie się do zasady terytorialności, o której mowa w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, która to w sposób definitywny wyklucza uwzględnienie okresu pracy wnioskodawcy na terenie Niemiec i Wielkiej Brytanii. Na gruncie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych sporne okresy zatrudnienia za granicą u pracodawców zagranicznych stanowią okresy składkowe o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d i art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej, jeżeli opłacane były składki na ubezpieczenie społeczne w Polsce.

Kontynuując rozważania, Sąd drugiej instancji uznał, że emerytury pomostowych nie można zaliczyć do kategorii „świadczeń przedemerytalnych”, które rozporządzenie nr 883/2004 wymienia w art. 3 ust.1 pkt. i.

Skargę kasacyjną wywiódł wnioskodawca i zarzucił naruszenie art. 4 w związku z art. 8 i 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych oraz art. 6 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE.L.04.166.1).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznani powołał się na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne dotyczące kwestii czy emerytura pomostowa uregulowana w ustawie z dnia 19 grudnia 2009 r. o emeryturach pomostowych jest świadczeniem z tytułu starości i w związku z tym czy na podstawie art. 3 ust. 1 lit. d Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. „w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego” rozporządzenie to znajduje zastosowanie przy ustalaniu prawa do emerytury pomostowej?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nurtujące wnioskodawcę zagadnienie prawne ma istotne i ważne znaczenie. Mimo tej konkluzji, skarga kasacyjna nie może zostać przyjęta do rozpoznania. Skarżący zauważył bowiem, że podmiotem wyłącznie uprawnionym do rozstrzygania wątpliwości interpretacyjnych powstałych na gruncie art. 3 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 883/2004 jest Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej. W tym zakresie Sąd Najwyższy wypowiedział się szczegółowo w postanowieniu z dnia 13 marca 2016 r., III UZP 1/16, LEX nr 2044485 (wydanym w analogicznym stanie faktycznym). Oznacza to, że w sprawie występuje wprawdzie istotne zagadnienie prawne, a bardziej potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, jednak Sąd Najwyższy nie ma uprawnień do przesądzenia tej kwestii. Problem sprowadzający się do pytania, czy emerytury pomostowe określone przepisami ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych są świadczeniami z tytułu starości, a w konsekwencji czy z mocy art. 3 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 883/2004 znajduje zastosowanie przy ustalaniu prawa do emerytury pomostowej, nie może zostać wyjaśniony bez przeprowadzenia interpretacji prawa unijnego, a w tym zakresie wyłącznie uprawnionym jest Trybunał Sprawiedliwości UE. Przyjęcie zatem skargi kasacyjnej do rozpoznania w takich okolicznościach jest bezcelowe, gdyż Sąd Najwyższy nie będzie mógł udzielić odpowiedzi na zadane pytanie.

W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że sądem, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa wewnętrznego w rozumieniu art. 267 akapit 3 TFUE w polskiej procedurze cywilnej jest zawsze sąd drugiej instancji, a nie Sąd Najwyższy (postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2015 r., III PZP 1/15, OSNP 2016 nr 5, poz. 60). Oznacza to, że przyjęcie skargi kasacyjnej w niniejszej sprawie ma sens, jeśli zgłoszone podstawy dawałyby podstawę do uchylenia wyroku Sądu drugiej instancji, w celu zwrócenia się do Trybunału Sprawiedliwości o wykładnię art. 3 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 883/2004. Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym związany jest jednak podstawami zaskarżenia (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Ma to znaczenie, jeśli weźmie się pod uwagę, że skarżący nie zarzucił Sądowi drugiej instancji wadliwego zastosowania przepisów postępowania, a w szczególności uchybienie art. 267 akapit 3 TFUE, który stanowi, że w przypadku, gdy pytanie prejudycjalne jest

podniesione w sprawie zawisłej przed sądem krajowym, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa wewnętrznego, sąd ten jest zobowiązany wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości. Wobec braku tego rodzaju zarzutu, mimo występowania istotnego zagadnienia prawnego, Sąd Najwyższy, po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie mógłby uchylić zaskarżonego wyroku i orzec co do istoty sprawy, jak również przekazać sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Przeprowadzane rozwiązania przekonują, że nie zaszły okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dlatego zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.